

POSTANOWIENIE

Dnia 13 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski

w sprawie **M. B.**

oskarżonego o przestępstwa skarbowe z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 13 maja 2025 r.,

wniosku Sądu Okręgowego w Opolu

zawartego w postanowieniu z dnia 17 kwietnia 2025 r., sygn. akt VII Ka 610/24,

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości,

na podstawie art. 37 § 1 k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł:

wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Opolu postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2025 r. wystąpił do Sądu Najwyższego z inicjatywą rozważenia możliwości przekazania w trybie art. 37 k.p.k. sprawy o sygn. akt VII Ka 610/24, toczącej się przeciwko M. B. o czyn z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s., innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. W uzasadnieniu wystąpienia podniesiono, że w przedmiotowej sprawie przewód sądowy w sędzie odwoławczym nie został otwarty z uwagi na przedłożenie wystawionego przez lekarza sądowego zaświadczenia z którego wynika, że stan zdrowia oskarżonego uniemożliwia mu stawiennictwo w Sądzie Okręgowym w Opolu. Wnioskujący nadmienił przy tym, że z dwóch

wydanych w innej toczącej się przed Sądem Okręgowym w Opolu opinii biegłego z zakresu medycyny sądowej, które załączono do akt przedmiotowego postępowania wynika, że o ile stan zdrowia oskarżonego nie wyklucza jego udziału w rozprawie, to jednak wymaga zapewnienia mu odpowiednich warunków, w tym pomocy w dotarciu do sądu. Jednocześnie Sąd Okręgowy w Opolu zaznaczył, że w związku z okolicznością, iż oskarżony zamieszkuje obecnie w J., umożliwienie mu udziału w rozprawie wiązałoby się z koniecznością zapewnienia transportu medycznego z miejsca jego zamieszkania do Sądu Okręgowego w Opolu, natomiast odległość jaka dzieli te dwa miejsca mogłaby skutkować nasileniem zgłaszanych przez niego dolegliwości bólowych, co tym samym czyniłoby aktywny udział oskarżonego w rozprawie w tamtejszym sądzie za wątpliwy. Ponadto wnioskujący wskazał, że obrońca wniósł o bezpośrednie przesłuchanie oskarżonego na rozprawie, sprzeciwiając się przeprowadzeniu rozprawy w formie wideokonferencji. Z tych względów zdaniem sądu wnioskującego zachodzą przesłanki określone w art. 37 § 1 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

Podkreślić należy, że instytucja przewidziana w art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątkowy, stanowiąc odstępstwo od konstytucyjnej zasady rozpoznania sprawy przez sąd właściwy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Z tego względu wskazany przepis musi być wykładany restrykcyjnie co oznacza, że zastosowanie przewidzianej w nim właściwości z delegacji może nastąpić jedynie wówczas, gdy istnieje realne zagrożenie dla dobra wymiaru sprawiedliwości, gdyby sprawa była rozpoznawana przez sąd właściwy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że taka sytuacja może zaistnieć zarówno wówczas, gdy ustalony i potwierdzony zły stan zdrowia oskarżonego w ogóle wyklucza możliwość jego uczestnictwa w procesie przed sądem miejscowo właściwym, odległym od miejsca zamieszkania, jak i wtedy gdy ocena tego stanu zdrowia nie jest aż tak kategoryczna, ale kondycja zdrowotna oskarżonego znacznie utrudnia jego obecność na rozprawie w tym sądzie, ze względu na narażanie zdrowia i życia na poważne niebezpieczeństwo (zob. postanowienie SN z dnia 14 kwietnia 2022 r., II KO 32/22, LEX nr 3369236; postanowienie SN z dnia 15 grudnia 2021 r., V KO

86/21, LEX nr 3324504; postanowienie SN z dnia 20 kwietnia 2021 r., IV KO 41/21, LEX nr 3229495; postanowienie SN z dnia 20 kwietnia 2021 r., IV KO 41/21, LEX nr 3229495; postanowienie SN z dnia 29 sierpnia 2012 r., II KO 45/12, LEX nr 1220831).

Spełnienia tak rozumianych przesłanek zastosowania instytucji *forum extraordinatum* Sąd Okręgowy w Opolu nie wykazał. Zauważyć należy, że sąd nie dysponował opinią biegłego co do stanu zdrowia oskarżonego w przedmiotowej sprawie. Posiłkował się wyłącznie dwoma opiniami sądowo-lekarskimi wydanymi na potrzeby innego postępowania, prowadzonego przed Sądem Okręgowym w Opolu pod sygnaturą VII Ka 2/24. Z pierwszej z nich, sporządzonej w dniu 15 października 2024 r. wynika, że dostępna dokumentacja medyczna nie dostarcza podstaw do przyjęcia, by oskarżony nie mógł brać udziału w postępowaniu sądowym. Z uwagi na charakter dolegliwości może jedynie wymagać pozostawania w pozycji siedzącej, bądź częstej zmiany pozycji i przerw w trakcie rozprawy. Niemniej jednak zdiagnozowane u oskarżonego schorzenia nie stanowią bezwzględnych przeciwwskazań do uczestnictwa w rozprawach (k. 794-796). Wnioski te biegły potwierdził w opinii uzupełniającej z dnia 4 kwietnia 2025 r. stwierdzając, iż problemy z lokomocją nie stanowią bariery i obiektywnego przeciwwskazania do udziału oskarżonego w postępowaniu sądowym, w dogodnej dla niego pozycji (w tym leżącej), zwłaszcza w sądzie położonym w pobliżu jego miejsca zamieszkania. Ponadto oskarżony może wymagać pomocy w transporcie i dotarciu do siedziby sądu (k. 846-849). Wbrew twierdzeniom sądu występującego z przedmiotową inicjatywą z przywołanych opinii nie wynika, aby pokonanie przez oskarżonego odległości z miejsca zamieszkania w Jeleniej Górze do Sądu Okręgowego w Opolu wiązało się z „nasileniem dolegliwości bólowych”, co „czyni wątpliwy jego czynny udział w rozprawie”. Wskazane opinie nie dają także odpowiedzi na pytanie czy przeniesienie sprawy do Sądu Okręgowego w Opolu w istotny sposób polepszy dostęp oskarżonego do sądu. W szczególności nie wiadomo czy ww. należałoby zapewnić transport medyczny wyłącznie na dalszych odległościach, czy także na terenie O. Nie zweryfikowano również czy i w jaki sposób przekazanie sprawy temu sądowi wpłynie na możliwość samodzielnego stawiennictwa oskarżonego na rozprawę apelacyjną, a w konsekwencji skorzystania z prawa do osobistego udziału

w postępowaniu. Tym samym brak jest jednoznacznych ustaleń co do celowości stosowania na obecnym etapie instytucji z art. 37 k.p.k., co czyni niniejszą inicjatywę co najmniej przedwczesną.

Powyższe stanowisko wspiera także okoliczność, iż jak wynika z oświadczenia obrońcy złożonego na rozprawie apelacyjnej w dniu 21 marca 2025 r., Sąd Rejonowy w Wołowie w sprawie II K 90/22 dopuścił dowód z opinii biegłych psychiatrów na okoliczność zdolności oskarżonego do udziału w postępowaniu z uwagi na przyjmowane aktualnie przez niego leki narkotyczne (k. 844-844v). Nie można zatem wykluczyć, że ekspertyza ta wpłynęłaby na ostateczne wnioski biegłej z zakresu medycyny sądowej, której opinie sporządzone do sprawy VII Ka 2/24 Sądu Okręgowego w Opoli załączono do akt sprawy.

Z tych też względów orzeczono jak w sentencji postanowienia.

[J.J.]

[a.ł.]